

ANTI-PESTPROTOCOL

Informatie over (ons beleid tegen) pesten

Anti-pestcoördinator: Linda van Overveld

Aanspreekpunt pesten:

Interne vertrouwenspersonen voor o.a. het melden van pesten:

Linda van Overveld l.vanoverveld@collegestpaul.nl

Patrick van Oosten p.vanoosten@collegestpaul.nl

Voorwoord

Op het College St. Paul vinden wij het zeer belangrijk dat al onze leerlingen een veilig pedagogisch klimaat wordt geboden waarin zij zich op een adequate manier kunnen ontwikkelen in een prettige, harmonieuze leeromgeving. Voor een veilige school waarin leerlingen zich veilig en thuis voelen, is het van belang dat er een anti-pestprotocol op school aanwezig is. Een protocol is een gedragsovereenkomst, uitgedrukt in een reeks uit te voeren stappen. Dit protocol vormt ook een overeenkomst waar docenten, ouders en leerlingen zich aan moeten houden om pesten op het College St. Paul te voorkomen.

Pesten vormt een serieus probleem op veel scholen, ook op het College St. Paul. We streven ernaar onze leerlingen een veilig klimaat te bieden waarin elk kind de kans krijgt om zich te ontwikkelen en positief terug te kijken op zijn of haar schoolcarrière. Docenten, onderwijsondersteunend personeel, de schoolleiding en het zorgpersoneel van het College St. Paul zullen helpen dit proces te bewaken. Het College St. Paul is een kleine school, waardoor er veel sprake is van herkenning en overzicht, zodat het gevoel van veiligheid wordt gecreëerd en vergroot. Ons anti-pestprotocol biedt ondersteuning en is bedoeld voor alle personeelsleden, leerlingen en ouders. In dit protocol worden verschillende vormen van pesten benoemd, evenals de aanpak ervan, de signalen van pesten en wie er betrokken zijn wanneer er sprake is van pesten.

Op het College St. Paul wordt gesproken over "gepeste" en "pester". Het is van belang om deze termen te gebruiken, omdat de term "pesten" op zichzelf al een negatief effect heeft op kinderen. Daarom vermijden we de termen "slachtoffer" en "dader".

Pesten is nooit volledig uit te sluiten, maar als College St. Paul kunnen we wel maatregelen nemen om pesten te voorkomen en gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor een veilige leeromgeving. We verwachten ook dat ouders deze verantwoordelijkheid nemen.

Inhoud

Deel 1: Achtergrondinformatie

- Wat is pesten? Blz. 4
- Hoe kan pesten zich uiten? Blz. 4
- Wat is cyberpesten? Blz. 4
- Hoe kan cyberpesten zich uiten? Blz. 5

Deel 2: Onze aanpak

- Hoe gaan we met elkaar om op het College St. Paul Blz. 6
- Preventieve aanpak Blz. 6
- 5 sporen aanpak Blz. 7
- Taken van docenten wat betreft pesten Blz. 7
- Taken van OOP wat betreft pesten Blz. 8
- Taken van mentor wat betreft pesten Blz. 8
- Taken van leerlingbegeleider wat betreft pesten Blz. 8
- Taken van anti-pestcoördinator wat betreft pesten Blz. 9
- Taken van coördinator passen onderwijs / zorgteam wat betreft pesten Blz. 9
- Taken van teamleider wat betreft pesten Blz. 9

Bijlage 1: Signaleren van pesten op school Blz. 10

Bijlage 2: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling Blz. 11

Bijlage 3: Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest Blz. 12

Deel 1: Achtergrondinformatie

Wat is pesten?

Pesten wordt gedefinieerd als het regelmatig en systematisch bedreigen en intimideren van iemand door een ander. Pesten is een vorm van agressief gedrag en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Hierbij is de betrokken persoon die wordt aangevallen, vernederd en beledigd, machteloos. Pesten kan zowel online als offline plaatsvinden. Pesten zorgt ervoor dat er geen veilig klimaat is en dat de gepeste zich niet meer geaccepteerd en veilig voelt. Een klimaat waarin gepest wordt, heeft invloed op iedereen. Wanneer er in een klas gepest wordt, kunnen alle leerlingen in die klas een potentiële pester of gepeste leerling worden, daarnaast zorgt de pester er ook voor dat anderen zullen mee pesten om bij de groep te horen. Dit draagt bij aan een onveilig klimaat binnen zowel de klas als de school. Het College St. Paul vindt het dan ook belangrijk om pestgedrag tegen te gaan en pestincidenten serieus te nemen.

Kinderen kunnen vaak geen onderscheid maken tussen pesten en plagen. Plagen is echter iets heel anders dan pesten. Bij plagen gaat het om twee personen die een spelletje spelen en grappen met elkaar maken. Er is dan geen sprake van vernedering, bedreiging of intimidatie.

Hoe kan pesten zich uiten?

Pesten kan zich op diverse manieren uiten:

- Met woorden: schelden, bijnamen geven, gemene briefjes schrijven, stickers maken van anderen via Social Media.
- Lichamelijk pesten: aan kleding trekken, duwen, slaan.
- Achtervolgen, opjagen en iemand achterna lopen.
- Uitsluiten: doodzwijgen, negeren, er niet bij mogen horen.
- Stelen en vernielen van eigendommen van anderen.
- Afpersing: dwingen tot het afgeven van geld of spullen of een strafbaar feit laten plegen.

Wat is digitaal pesten?

Digitaal pesten komt steeds vaker voor. Leerlingen zijn actief op sociale media en kunnen hiervan misbruik maken. Het is van cruciaal belang dat de school hierover haar schoolregels heeft. Doordat er op scholen steeds meer gebruik wordt gemaakt van digitaal lesmateriaal met gebruik van de Chromebook en leerlingen steeds meer smartphones gebruiken, stellen we op het College St. Paul het volgende:

Geluids- en beeldopnamen mogen op het terrein van de school of tijdens schoolactiviteiten alleen met instemming van de betrokkenen worden gemaakt. Beeld- of geluidsmateriaal dat tijdens schooltijd of schoolactiviteiten wordt opgenomen, mag niet aan derden worden getoond, tenzij hiervoor uitdrukkelijke toestemming is verleend door de schoolleiding. Overtreding hiervan kan tot maatregelen vanuit de school leiden.

Hoe kan digitaal pesten zich uiten?

- Digitaal pesten kan zich op diverse manieren uiten:
- (Anonieme) berichten sturen via SMS, WhatsApp, Instagram en vergelijkbare apps.
- Schelden, roddelen en bedreigen via de computer of mobiele telefoon.
- Foto's op internet plaatsen.
- Privégegevens op een website plaatsen.
- Wachtwoorden misbruiken.
- Haatprofielen aanmaken.

Als gepeste heb je recht om aangifte te doen. Sommige vormen van digitaal pesten zijn strafbaar. Digitaal pesten is niet altijd zichtbaar in de klas of op school, maar de gevolgen ervan zijn dat vaak wel.

Het is altijd mogelijk om een gesprek aan te vragen met de wijkagent. In sommige gevallen kan de school ouders/verzorgers adviseren om aangifte te doen bij de politie. Als er sprake is van een strafbaar feit, kunnen de leerling en zijn ouders/verzorgers samen aangifte doen. Bij het doen van aangifte zal de politie om bewijsmateriaal vragen. Verzamel dus bewijsstukken, maak foto's of schermafbeeldingen. Op het moment dat er aangifte is gedaan, zal de school alleen medewerking verlenen als de politie hier om vraagt.

Deel 2: Onze aanpak

Hoe gaan we met elkaar om op het College St. Paul?

Preventieve aanpak

Op het College St. Paul vinden we het belangrijk dat pesten door iedereen op school serieus genomen wordt. Het anti-pestprotocol wordt gedragen door de docenten, het MT en het onderwijs ondersteunend personeel. Alle werknemers zijn op de hoogte van signalen (zie bijlage 1) van pesters en gepeste zodat het protocol snel ingezet kan worden wanneer nodig.

In de mentoruren besteedt de mentor gedurende het jaar regelmatig aandacht aan eventueel pestgedrag.

- We starten het schooljaar tijdens de mentoruren met Gouden weken activiteiten van de methode Slim studeren om het pedagogisch klimaat positief te vormen tijdens de eerste schoolweken. Na de kerstvakantie werken we met activiteiten vanuit de Zilveren weken om dit nog eens extra aan te scherpen na de lange vakantie.
- Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas het anti-pestprotocol. Hierbij wordt duidelijk uitgelegd dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.
- In de leerjaren 1 t/m 4 maken we tijdens de mentorlessen gebruik van online lesmodules uit de methode Slim Studeren. Een deel van de modules met het thema pesten is in de jaarplanning opgenomen en zal door alle leerlingen doorlopen worden, de overige modules kunnen worden ingezet waar nodig, individueel of klassikaal.
- Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd.
- Van deze gesprekken rond pesten worden aantekeningen gemaakt, die door de mentor worden bewaard in Magister bij zowel de leerling die pest als van de leerling die gepest wordt.

De doelgroep leerlingen die het College Sint Paul bezoekt (veelal leerlingen met een internaliserende problematiek) vragen de werknemers om ook individueel preventief maatregelen te nemen wat betreft pesten, om onze leerlingen sterker en weerbaarder te maken.

- Leerlingen kunnen in OOT-uren deelnemen aan een cursus Rots en water.
- Leerlingen kunnen na schooltijd deelnemen aan een faalangstreductietraining, wanneer nodig kan deze training ook voor een volledige klas worden ingezet.
- Het college St. Paul werkt samen met Plusgroep Den Haag. Plusgroep zet studenten in die naar onze school komen om individuele coaching gesprekken te voeren met een leerling of ze geven SOVA-training in groepsverband.

5 sporen aanpak

Een klassieke reactie op pesterijen is om de pester te confronteren en de gepeste leerling te troosten. Uit onderzoek van Dan Olweus naar pesten op scholen blijkt dat er bij pestgedrag meer betrokken partijen zijn dan alleen de pester en de gepeste. Ook zijn er omstanders die pesten laten gebeuren of zelfs aanmoedigen. Hierdoor wordt pesten gezien als een groepsproces.

De vijf-sporen aanpak van Van der Meer ziet er als volgt uit:

1. Steun bieden aan de leerling die gepest wordt:

- Luisteren naar de leerling en zijn/haar probleem serieus nemen.
- Overleggen met de leerling over mogelijke oplossingen en hier samen aan werken.
- Indien nodig deskundige hulp bieden.
- De leerling monitoren en het pestgedrag in de gaten houden.

2. Begeleiden van de pester:

- Bespreken met de leerling wat pesten voor een ander betekent.
- De leerling helpen om op een positieve manier sociale contacten te onderhouden met medeleerlingen.
- De leerling eraan herinneren zich aan de schoolregels te houden.
- Grenzen stellen en hier consequenties aan verbinden.

3. Betrekken van de middengroep (de rest van de klas) bij het oplossen van het pestprobleem:

- Gesprekken voeren met de klasgenoten over pesten en hun eigen rol hierin.
- Klasgenoten betrekken bij het zoeken naar oplossingen om het pesten in de klas of op school te stoppen, waarbij ze een belangrijke rol spelen.

4. Betrekken van de ouders van de gepeste, de pesters en de meelopers bij de aanpak:

- Ouders die zich zorgen maken, uitnodigen op school en het onderwerp pesten bespreken.
- Ouders op de hoogte houden van pestincidenten waar hun kind(eren) bij betrokken zijn geweest.
- Informatie en advies verstrekken over pesten en de mogelijke stappen (zoals aangiftebeleid).
- Samenwerken met ouders om het pestprobleem aan te pakken, zowel op school als thuis.
- Indien nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

5. Ondersteuning bieden aan het personeel om pesten effectief aan te pakken:

- De school werkt aan een adequaat beleid omtrent pesten en de veiligheid van zowel leerlingen als personeel.
- De school zorgt ervoor dat alle medewerkers die betrokken zijn bij de leerling(en) voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en over hoe pesten aangepakt kan worden binnen hun eigen groep en op de eigen school.

Taken van docenten wat betreft pesten

Zoals eerder vermeld in dit protocol, is iedere volwassene op het College Sint Paul verantwoordelijk voor het voorkomen van pesten op school. Taken van docenten:

- De docent is op de hoogte van "mogelijke signalen van pesten".
- De docent houdt bij hoe vaak de mogelijke signalen van pesten zich voordoen.

- Wanneer een leerling herhaaldelijk een van deze signalen vertoont en dit de aandacht van de docent trekt, meldt hij/zij dit onmiddellijk bij de mentor.
- De docent houdt de sfeer in de klas in de gaten.
- De docent vraagt eerst aan de leerling of er sprake is van pesten voordat conclusies worden getrokken.

Taken van OOP wat betreft pesten

Het onderwijsondersteunend personeel hoort en ziet veel in de school. Ze bewaken de veiligheid in de school en hebben een speciale band met de leerlingen, waardoor ze sneller toegang hebben tot de leerlingen. Op het College Sint Paul omvat het OOP; conciërge, receptionistes en onderwijsassistenten. Allen zijn er voor de leerlingen, docenten en ouders. Taken van OOP:

- Toezicht houden tijdens pauzes en tussenuren.
- Zij zijn op de hoogte van "mogelijke signalen van pesten".
- Als een leerling herhaaldelijk een van deze signalen vertoont en dit opvalt bij het OOP, dan meldt hij/zij dit direct bij de mentor.

Taken van mentor wat betreft pesten

De mentor is het eerste aanspreekpunt op school voor leerlingen, ouders en docenten. Wanneer een pestincident wordt gesignaleerd door docenten of het OOP, moet dit direct aan de mentor worden gemeld. Taken van de mentor:

- Wanneer de mentor te horen krijgt dat een leerling in zijn/haar klas gepest wordt, is de eerste stap om in gesprek te gaan met de gepeste leerling om te controleren of er daadwerkelijk sprake is van pesten of plagen. Als pesten wordt bevestigd, organiseert de mentor een gesprek tussen de gepeste leerling en de pester. Gebruik hierbij eventueel bijlage 2 en 3.
- De mentor neemt contact op met de ouders van zowel de gepeste leerling als de pester.
- De mentor meldt het pestincident aan de leerlingbegeleider en aan de Antipestcoördinator.
- De mentor bespreekt de aanpak met de gepeste leerling.
- De mentor informeert collega's over het pestincident door dit in Magister te noteren, zodat iedereen op de hoogte is en het in de gaten kan houden.
- Als het pestgedrag zich herhaalt, meldt de mentor dit bij de leerlingbegeleider en de anti-pestcoördinator. Zij zullen dan passende sancties of maatregelen nemen ten aanzien van de gepeste leerling. De gemaakte afspraken worden besproken met de pester en de ouders.

Taken van leerlingbegeleider wat betreft pesten

De leerlingbegeleider wordt altijd door de mentor op de hoogte gebracht wanneer er een pestincident plaatsvindt. Hij/zij wordt ingeschakeld wanneer het pestgedrag zich herhaalt.

Taken van de leerlingbegeleider:

- De leerlingbegeleider neemt de rol van de mentor over bij herhaling van het pestgedrag.
- De leerlingbegeleider waarschuwt de pester en brengt de ouders op de hoogte van de herhaling. Dit kan zowel telefonisch als schriftelijk.

- Wanneer het pesten nog steeds niet stopt, licht de leerlingbegeleider de teamleider in, samen bespreken ze eventuele sancties.
- De leerlingbegeleider informeert alle betrokkenen over de genomen maatregelen.

Taken van anti-pestcoördinator wat betreft pesten

De antipestcoördinator coördineert alle activiteiten rondom het beëindigen van pestgedrag op school, inclusief aanpak, onderzoek, begeleiding en hulpverlening. Taken van de antipestcoördinator:

- Herkenbaar aanspreekpunt voor ouders die ontevreden zijn over de pestaanpak van de school.
- Zorgt voor een systematische en structurele aanpak om pestgedrag op school te stoppen, met de medewerking van docenten, mentoren, de Coördinator Passend Onderwijs en de schoolleiding.
- Geeft mentoren advies om pesterijen in de klas te stoppen.
- Biedt adviezen voor een positief klassenklimaat, zowel preventief als in het geval van pesten in de klas.
- Voorziet mentoren van tools en geschikte werkvormen voor pestincidenten.
- Monitort of het pestgedrag is gestopt in de klas waar het pesten plaatsvond; de mentor rapporteert dit aan de anti-pestcoördinator.
- De anti-pestcoördinator ziet toe op de naleving van het anti-pestprotocol.
- Schakelt indien nodig de Coördinator Passend Onderwijs in.

Taken van coördinator passend onderwijs/zorgteam wat betreft pesten

De Coördinator Passend Onderwijs (copa) is vanaf het begin betrokken bij een pestincident. Hij/zij moet altijd op de hoogte worden gesteld van de aanpak van het pestincident. Taken van de Coördinator Passend Onderwijs:

- De COPA organiseert individuele begeleiding voor leerlingen met persoonlijke problemen die schoolprestaties en de schoolomgeving beïnvloeden door pesten.
- Betreft indien nodig de Schoolmaatschappelijk Werker (SMW), die vervolgens kan doorverwijzen naar hulpverlenende instanties, zoals de ondersteuningsbegeleiders of SMW. Dit kan zowel betrekking hebben op de pester als de gepeste.
- Begeleidt en ondersteunt klagers bij het melden en behandelen van hun klacht over onvoldoende ingrijpen bij pesterijen.

Taken van teamleider wat betreft pesten

- De teamleider legt de sancties/maatregelen tegen pesten op aan de pester en licht dit toe aan de ouders. Mogelijke sancties kunnen variëren van nablijven tot schorsing.

Bijlage 1: Signaleren van pesten op school

Mogelijke signalen van een gepeste leerling:

- isoleert zich van de anderen, soms met één vriend(in)
- is vaak betrokken bij samenscholingen of opstootjes in de klas of op de speelplaats
- is vaker afwezig, gaat niet graag naar school
- zoekt de veiligheid van de leerkracht op
- heeft psycho-somatische klachten (hoofdpijn, buikpijn)
- zijn/haar schoolresultaten gaan plots achteruit
- wordt dikwijls als laatste gekozen bij het indelen van groepjes (sportles, groepswerk)

Naast passieve slachtoffers zijn er ook de provocerende slachtoffers. Zij vertonen vaak agressief gedrag of afwijkend sociaal gedrag (gaan vleien, klikken, afkopen) waardoor ze irritatie en spanning in hun omgeving oproepen.

Een afwijkend uiterlijk kenmerk (huidskleur, gestalte, gewicht, kledij) is op zich niet de oorzaak van de pesterijen, eventueel wel de aanleiding. Het maakt de afwijzing concreet en kanaliseert de opgebouwde spanning.

Mogelijke signalen van een pester:

- doet stoer en wil imponeren
- is vaak fysiek sterker dan het slachtoffer
- wil overheersen en zichzelf bewijzen, ten koste van alles
- is impulsief en reageert agressief bij tegenwerking
- heeft een groot idee van zichzelf
- omringt zich met meelopers die zorgen voor zijn aanzien
- is eerder gevreesd dan geliefd in de groep

Bijlage 2: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem.
- Door wie wordt je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak wordt je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurd; wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester? Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.

Bijlage 3: Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- Probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- Relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. Zeg nooit: Je bent heel gemeen. Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemt is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc. Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Biedt zo nodig hulp aan (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten)